

év augusztusának végére tervezett erdélyi útnak.

Ezúttal is így volt a márciusi klub délutánján. Szarka Gyuri bácsi immár általunk jól ismert, oldott stílusában mutatta be a tervezett útvonal egy-egy pontját, előadását vetített képekkel kísérve. (A részletes programot lásd lapunk más helyén.)

Ismét tömeg, amely alig-alig fér el a Bartók teremben... de aki az ajtóban állva maradt, mert már nem jutott helyhez, az is élvezte az útbemutatót.

Aki úgy tervezi, hogy részt vesz az erdélyi körutazáson, az élvezettel hallgatta a tájékoztató, kedvcsináló előadást és már előre odaképzeltette magát a képek helyszíneire. Aki pedig nem tervezi, nem teheti, hogy benevezzen, az legalább szóban és képben részesült számtalan érdekes, szép, felemelő és izgalmas látni- hallanivalóban.

A klub találkozóját különösképpen színessé és élvezetessé tette ezen felül a Tamási Áron Székely Népdalkör fellépése. Az együttes az 1990-es években Magyarországra települt székelyekből alakult 1995-ben egyesületté. Megtapasztalhattuk, hogy a belső-erdélyi népzenei hagyományok ápolása - amit alapvető céljukul tűztek ki - valóban működik: élvezetes és hiteles előadásban hallhattunk az egész magyarság által közismert, valamint a csak Erdélyre, vagy a Székelyföldre jellemző népdalokat.

Az együttes gyakran lép fel különböző rendezvényeken. „Mindennapi” helyük és támogatójuk a kőbányai Pataki István Művelődési Központ, ahol hétfőnként 16.00 órától tartják nyilvános próbáikat, amelyen mindenkit szeretettel várnak.

Mi pedig örülünk, hogy március 20-án a klub nagyszámú közönségét megörvendették énekükkel.

dcs

Elmélkedés

Dr. Szarka György, „Gyuri bácsi” hangulatos, színes szöveggel kísérte a március 20-án, a Fővárosi Örmény Klub találkozóján tartott, Barangolás őseink földjén címen tartott vetítettképes előadását.

Kedvcsináló volt a bemutató, az idei augusztus 23-30 közötti útra.

Minden kép, amit láttunk, egy-egy gyöngyszem Erdélyről, az őshazáról, ahová - bár eljöttek onnan elődeink - gyökereink visszahúznak, vagy ha valaki még nem járt arra, érzi, hogy egy ilyen utat nem szabad kihagyni. Meg kell ismerni a havasokat, az ott élő népeket, a székely, a csángó életmódot, azt a helyet, ahol bennünket, örményeket ismernek, és tudják, hogy az évszázadok folyamán milyen fontos szerepet töltöttünk be Erdély gazdasági-kulturális életében.

Magas Déva vára, a Bihari hegyek, a Gyimes-ójtózi szoros, az ezeréves határ. Minden a múltat idézi.

Elnéztem az útirányt. Érinti Énlakát, az ősi székely rovásírás őrzőjét, Küsmöd völgyét, a vízbefolytott templomot...

E két községről jut eszembe egy igen kedves mese, amit egy furfangos székely ember talált ki, akkor, amikor fiai között a vagyonát akarta elosztani.

Őt fia volt és nem akarta, hogy elmúlta után a vagyona felett marakodjanak az utódok - ahogy ez már abban az időben is szokás volt. Magához rendelé őket és miután sorra megdicsérte vagy megfedte őket aszerint, hogy ki mit érdemelt, megtömte pipáját és hozzákezdett végakarátának elmondásához. Vagyona igen terjedelmes volt, erdői, mezői, legelői határosak voltak Parajd, Bözöd, Korond, Erdőszentgyörgy községekkel.

- János fiam - szólt a legidősebbhez - mivel jól gazdálkods, a szántás-vetéshez jól értesz, úgy gondoltam, hogy ez a terület, ahol ma is laksz, a faluval együtt legyen a TIED. Székely nyelvjárással, EZ a TIED, amiből lett az ETÉD. A térképen ott található, a Körös-patak partján, ami azonban nem azonos a Körösökkel, mert ez tulajdonképpen KÖRISPATAK.

István fiának szánta azt a vidéket, ahol az erdőket gazdagon borítják a fenyők, tölgyfák, bükkfák.

- Ha jól gazdálkods az erdőkkel - mondta fiának - jó módon fogsz élni családdal együtt, de előbb egy kis mód lesz, gazdagság csak az után. Így lett a KIS MÓDBÓL KÜSMÖD, ahogy ma is hívják a községet, illetve falut, merthogy a mód gazdagságot jelent.

Péter fia megkérdezte:

- Édesapám, nekem mit szánt?

Az öreg újra tömte a pipáját és így szólt:

- Még nem döntöttem, de mielőtt az esthajnal csillag feljön, tehát még ma szólok. Így lett a ma szólok mondásból SZOLOKMA. A térképen ott találjuk a falut SIKLÓD és KÜSMÖD között.

András fia inkább az állattenyésztéshez értett, ezért kérte apját, adja neki azt a magas dombon épült falut, ahova az ÁRCSÓ-i borvízkúttól csak bivalyszekéren lehet felmenni.

- Állataim majd jól legelnek az oldalon.

Az apa, akinek még az öregapja is élt, gondolkozott.

- Igaz, hogy ezt a földet falustól együtt nagyapád bírja, tehát ez most még az ATYÁÉ, de egyszer csak a Te birtokodba kerül. Így kapta meg András az ATYHA nevű községet, határával együtt, ahova a monda szerint a finác oly nehezen jutott fel, hogy addig a pálinkafőző üstök eltűntek és még az illatuk is elszállt. Ma is ott van a térképen ATYHA, Sófalva és Korond között.

Ferkó volt a legkisebb fia. Fúrt faragott, hajlott az írástudás felé. Elvágott olyan vidékre, ahol megtudja, mi véget vagyunk a világon, mi van azon túl, ahol a Nap felkel és ahol lenyugszik. Ha annak idején Arany János él, róla írta volna meg a szép sort, hogy „e fiúból pap lesz, akárki meglátja”. Így is lett. Ferkó hirdette az ígét, ápolta a hagyományokat, csodálta a szép rovásírást, amit a székely nemzetség ősei hagytak e vidéken, és aminek megfejtése ma sem kis feladat. Isten házának szolgája, hálásan köszönte az ÚRNAK, hogy olyan vidéken élhet, ahol a rovásírás megmaradt a sírköveken, a templomban. Ő nem kért vagyont, birtokot. Apjától többször hallotta a mondást, hogy egész házam népével együtt itt ÉN LAKOM. Ebből lett a székely szójárás szerint ÉNLAKA. Vajon hiú ábránd-e, hogy e falu valaha a világörökség részévé válik?

Sok-sok évvel ezelőtt hivatalos dolgom akadt ATYHA községben. Az udvarhelyi buszról leszállva megállapítottam, hogy valóban egy bivalyfogatós szekéren kell megtennem az ARCSÓ- ATYHA közötti szerpentes utat. A fogatosnak volt elég ideje elmondani a vidék történetét a jó 2 és félórás, már szinte csillagfényes estébe nyúló úton.

Bocsáss meg, „Gyuri bácsi”, hogy mesémmel megelőztelek. Tudom a körút alkalmával elmondtad volna a csoportnak a félig mese, félig valós mesét, de ez esetben csak a csoport tagjai derültek volna rajta. Így azonban van mód jó előre utána nézni a dolognak az igazságot illetően. Mert jó az a mondás, hogy aki nem hiszi, járjon utána.

Budapest, 2003. március 30.

Borbély B. Júlia

(Ide tartozik egy helyesbítés: márciusi számunkban az Otthonról haza programismertetésében tévesen jelent meg az Énlaka helységnév „Enlaka” formában. A tévedésért a szerkesztő felelős: történetesen a lap összeállítása közben kellett magyaráznia egy nem erdélyi magyar kollégájának, hogy bizony nincs „Mádé..” csak Madéfalva. No, aztán a Madéfalvánál helyes ékezetű „átészózott” - helytelenül - Énlakára is.)

Egy csepeli est

A Csepeli Örmény Kisebbségi Önkormányzat nagyszerű, felemelő műsorral kedveskedett